Judecătoria Chișinău (sediul centru) dosarul nr. 2ac-298/23
Judecător : Tatiana Sîrcu 2-22058658-02-2ac-17052023

D E C I Z I E

27 februarie 2024 mun. Chișinău

Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău

având în componența sa:
Președintele completului, judecătorul Anatol Pahopol
Judecătorii Ruxanda Pulbere și Dorin Dulghieru

examinând în procedura cererilor cu valoare redusă, cererea de apel declarată de *****împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul centru) din 06.03.2023, emisă în cauza civilă în procedura cererilor cu valoare redusă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de *****către *****cu privire la încasarea penalității contractuale, -

c o n s t a t ă:

Pretențiile reclamantului:

La 27 aprilie 2022, *****a depus cerere de chemare în judecată împotriva *****, solicitând încasarea penalității în mărime de 1 290 de euro și a taxei de stat în sumă de 771,65 lei.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că, la 18 martie 2022 a încheiat cu *****contractul-comandă nr. GB-12 privind prestarea serviciilor de transport și expediție, cu destinația *****

În baza contractului respectiv, pârâta *****, în calitate de transportator, s-a obligat să presteze servicii de transport a utilajului, iar reclamanta *****, în calitate de expeditor, s-a obligat să achite sumă de 4 300 de euro.

Totodată, reclamanta a menționat că în corespundere cu prevederile contractuale, a fost stabilită perioada încărcării 23 martie – 24 martie 2022, orele 08.00, însă, la data fixată în contract, transportatorul *****nu s-a prezentat la încărcare și nu și-a onorat obligațiile contractuale.

Din aceste motive, consideră reclamanta că, a suportat prejudiciu, deoarece și-a asumat obligații față de terțe persoane.

În context, reclamanta a susținut că, potrivit pct. 32 al Contractului nr. GB-12 din 18 martie 2022, pentru întârzierea la locul încărcării, transportatorul achită o penalitate în mărime de 100 de euro pentru fiecare zi de întârziere, iar pentru neprezentarea unității de transport la încărcare în ziua stabilită, precum și pentru prezentarea la încărcare a automobilului și garniturii remorcate cu alte numere de înmatriculare, în lipsa unui acord suplimentar scris cu firma de transport și expediție, de la transportator-executant este percepută o penalitate în mărime de 30% din suma navlului, specificată în cerere.

Astfel, reclamanta consideră că este îndreptățită de a solicita repararea din contul pârâtei a prejudiciului cauzat prin neexecutarea contractului în mărime de 1 290 euro, reieșind din formula: 4 300 euro x 30% = 1 290 euro.

Soluția primei instanțe:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 06 martie 2023, cererea de chemare în judecată înaintată de *****, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Pretențiile apelantului:

La 14 martie 2023, *****, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 06 martie 2023, iar la 08 iunie 2023 a fost înregistrată cererea de apel motivată prin care s-a solicitat, casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri, prin care, cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

În motivarea cererii de apel s-a indicat că hotărârea atacată cu apel, este emisă în rezultatul încălcării esențiale a normelor privind motivarea corespunzătoare, interpretării eronate a acțiunilor de fapt, care s-au realizat, a normelor de drept materiale, precum și în rezultatul aprecierii eronate și arbitrare a actelor probatorii.

Astfel, reiterând circumstanțele de fapt, descrise în cererea de chemare în judecată, cu privire la apariția litigiului dintre părți, apelanta a menționat că, potrivit prevederilor contractului încheiat între părți, a fost stabilită o dată flotantă 23 martie 2022 – 24 martie 2022, la care *****, urma să se prezinte la locul de încărcare, condiții nerespectate de către transportator.

Or, la 28 martie 2022 ora 09:45, la adresa electronică a *****[*****] a parvenit o scrisoare de la reprezentantul *****[*****] la care a fost atașat contractul-comanda ”anulat”, adică la ziua 5 după data limită stabilită în pct.3 din contract.

Respectiv, consideră că în speță sunt întrunite condițiile art. 901 alin.(5) din Codul civil, cu privire la neexecutarea obligației.

În altă ordine de idei, cu referire la conversația dintre părți purtată în perioada 08 martie - 30 martie 2022, apelanta a menționat că, potrivit condițiilor pct. 36 din Contract, orice modificare sau schimbare a obligațiilor stabilite de părți, necesită

forma scrisă și respectiv aprobarea/semnarea acestor modificări de către ambele părți cu aplicarea semnăturii persoanei împuternicite și ștampilei întreprinderii.

Astfel, apelanta consideră că, conversația privind schimbarea sau modificarea clauzelor contractuale prin intermediul aplicației de voice over IP (Viber), nu poate fi reținută ca fiind admisibilă și legală.

Termenul legal de declarare a apelului:

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) a fost pronunțat la 06 martie 2023, iar cererea de apel a fost înregistrată la 14 martie 2023, Colegiul civil constată că apelul a fost declarat în termenul legal.

Aprecierea instanței de apel:

Colegiul civil reține că acțiunea *****a fost examinată în procedura cererilor cu valoare redusă, reglementată de capitolul XXII al Codului de procedură civilă (art. 276^2 -276^4).

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 276^2 din Codul de procedură civilă, dacă valoarea cererii în cauzele de încasare a unei sume de bani nu depășește 10 salarii medii pe economie prognozate la data sesizării instanței, fără a se lua în considerare dobânzile, penalitățile, cheltuielile de judecată și alte venituri accesorii, această cerere se examinează ca cerere cu valoare redusă.

În acord cu prevederile art. 276^3 din Codul de procedură civilă, procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă. Judecătorul poate dispune citarea participanților la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părți de a examina cererea în ședință publică.

În conformitate cu prevederile art. 276^4 din Codul de procedură civilă, instanța soluționează cauza și adoptă dispozitivul hotărârii într-un termen de cel mult 6 luni de la data depunerii cererii. Dacă, după ce i s-au comunicat cererea de chemare în judecată și înscrisurile anexate, pârâtul nu depune referință, soluționarea cererii se face în baza materialelor anexate la dosar. Hotărârea judecătorească adoptată se publică pe pagina web a instanței judecătorești și se comunică participanților la proces, inclusiv prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor. Hotărârea judecătorească poate fi atacată cu apel, care se examinează în condițiile prezentului cod. Deciziile instanței de apel nu se supun recursului, fiind definitive și irevocabile de la pronunțare. Instanța de apel examinează cererea de apel în procedură scrisă sau cu citarea participanților la proces, prevederile art. 276^3 fiind aplicabile corespunzător.

La caz, în adresa părților a fost expediată înștiințarea cu privire la examinarea apelului declarat în lipsa participanților la proces.

Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma materialelor din dosar și în raport cu prevederile legislației în vigoare, Colegiul civil consideră că apelul declarat este neîntemeiat și urmează a fi respins, din următoarele motive.

Potrivit art. 385 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.

De asemenea, conform prevederilor art. 118 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Articolul 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu prevederile art. 373 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Instanța de apel mai menționează că art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent și unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare și dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă

posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

În esență, după cum rezultă din materialele dosarului, la 18 martie 2022, între *****, în calitate de expeditor și *****, în calitate de transportator-executant, a fost încheiat contractul-comandă nr. GB-12 prin care, transportatorul-executant s-a obligat ca la 23-24 martie 2022 să preia utilaje și să le transporte în *****, iar expeditorul s-a obligat să plătească remunerația în sumă totală de 4300 de euro în 2 rate: 2 150 euro la sosirea autovehiculului pentru a fi încărcat și 2 100 euro la sosirea autovehiculului la punctul de destinație.

La caz, invocând faptul că, *****nu a respectat condițiile pct. 32 din Contract și nu s-a prezentat în termenul stabilit pentru preluarea încărcăturii, iar ulterior a reziliat unilateral acordul bilateral, *****a înaintat cerere de chemare în judecată către *****, solicitând încasarea penalității în mărime de 1 290 de euro și compensarea cheltuielilor de judecată.

Fiind învestită cu soluționarea cauzei în fond, prin hotărârea din 06 martie 2023, Judecătoria Chișinău (sediul Centru) a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de *****.

În materie de drept Colegiul civil reține că potrivit art. 9 alin.(1), (2) lit. a), h) din Codul civil, drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sunt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile legislației civile. Drepturile și obligațiile civile apar din contracte și din alte acte juridice; în urma altor fapte ale persoanelor fizice și juridice și a unor evenimente de care legea leagă apariția unor efecte juridice în materie civilă.

Conform art. 10 alin. (1) din Codul civil, persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

În conformitate cu prevederile art. 11 din Codul civil, buna-credință este un standard de conduită a unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere și luarea în cont a intereselor celeilalte părți la raportul juridic. În special, este contrar bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament.

De asemenea, potrivit art. 776 din Codul civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Potrivit art. 901 alin. (1) și (2) din Codul civil, atunci când, fără justificare, debitorul nu își execută obligația, creditorul poate, în condițiile legii și, după caz, ale contractului, la alegerea sa: a) să ceară executarea silită a obligației; b) să

suspende executarea obligației corelative; c) să reducă obligația sa corelativă; d) să recurgă la rezoluțiunea contractului; e) să ceară plata de despăgubiri pentru prejudiciul suferit prin neexecutare; f) să exercite orice alt mijloc juridic de apărare, prevăzut de lege sau contract, pentru realizarea dreptului său încălcat prin neexecutare. Dacă debitorul demonstrează că neexecutarea obligației este justificată, creditorul poate recurge la oricare din mijloacele juridice de apărare prevăzute la alin. (1), cu excepția executării silite în natură și plății de despăgubiri.

Conform art. 947 alin. (1) din Codul civil, clauza penală este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).

Astfel, elucidând aspectele de fapt ale cauzei, în coroborare cu normele aplicabile speței, Colegiul civil consideră că, într-adevăr, se conturează aspectul apariției obligației *****de a achita penalitatea din motiv că, în calitate de transportator-executant, nu s-ar fi prezentat la data convenită - 23-24 martie 2022, ca să preia utilaje și să le transporte în interesele expeditorului *****.

Totodată, instanța de apel reține că, în perioada 08 martie 2022 - 30 martie 2022, între reprezentanții *****și *****, a avut loc un schimb de apeluri și mesaje prin intermediul aplicației de voice over IP (Viber), urmare cărora, părțile au convenit de a amâna data încărcării utilajului, iar la 30 martie 2022, reclamanta/apelantă *****a renunțat la efectele contractului încheiat cu transportatorul-executant.

Prin prisma acestor evenimente, instanța de apel apreciază ca întemeiată concluzia primei instanțe cu privire la lipsa culpei *****și netemeinicia pretențiilor *****cu privire la încasarea penalității în urma nerealizării condițiilor contractului încheiat între părți, or, potrivit art. 947 alin. (5) din Codul civil, debitorul nu este obligat să plătească penalitate în cazul în care neexecutarea obligației este justificată.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel consideră declarative argumentele apelantei cu referire la oportunitatea încasării penalității de la *****din motiv că aceasta nu ar fi respectat condițiile scrise de modificare a contractului, or, din discuțiile purtate dintre părți, rezultă că acestea au convenit să schimbe mijlocul de transport, iar drept urmare, a fost modificată și data de pentru încărcare.

Mai mult ca atât, deși apelanta invocă faptul că toate modificările în contract urmau să întrunească condițiile perfectării acestora în formă scrisă, din conversațiile anexate la dosar rezultă că reprezentantul *****a comunicat că nu este necesară încheierea unui nou contract, fiind suficientă expedierea unei scrisori cu aplicarea ștampilei.

Astfel, rezultă că părțile au respectat condițiile adiționale de modificare a prevederilor contractului, or, în acest sens, schimburile de apeluri și mesaje prin

intermediul aplicației de voice over IP (Viber), este considerată ca o intenție manifestată de comun acord între părți. De altfel, potrivit art.321 alin. (2) din Codul civil, în cazul în care, conform legii sau învoielii între părți, actul juridic trebuie încheiat în scris, el poate fi încheiat atât prin întocmirea unui singur înscris, semnat de părți, cât şi printr-un schimb de scrisori, telegrame, documente electronice, altele asemenea, semnate de partea care le-a expediat.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel consideră iluzorii argumentele *****, cu privire la faptul că în urma neexecutării obligațiilor asumate, *****urmează să achite penalitatea stabilit în contract, or, clauza penală este o convenție accesorie, care își grevează existența pe convenția principală, iar soarta acesteia, în mare măsură depinde de soarta convenției principale.

Astfel, dacă obligația principală se stinge, atunci şi clauza penală se va stinge, or, după cum rezultă din materialele cauzei, reprezentantul *****în conversațiile purtate cu reprezentantul *****, și-a exprimat intenția de anula înțelegerea contractuală, ceea ce în rezultat reprezintă o notificare scrisă despre revocare a contractului nr. GB-12 din 18 martie 2022, și lipsa de substanță a pretențiilor reclamantei/apelantă cu privire la încasarea penalității pretinse.

Suplimentar, Colegiul civil menționează că potrivit art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel, iar potrivit art. 372 alin. (1) din Cod, părțile și alți participanți la proces au dreptul să prezinte noi probe dacă au fost în imposibilitatea să o facă la examinarea pricinii în primă instanță.

Nu în ultimul rând, Colegiul civil menționează că fiind o trăsătură esențială a apelului, efectul devolutiv constă în provocarea unei noi judecăți de fond, atât cu privire la problemele de fapt, cât și cu privire la cele de drept, în limitele stabilite prin cererea de apel, astfel circumstanțele și probele care nu au putut fi prezentate în prima instanță, dar au o importanță majoră în soluționarea litigiului urmează să fie prezentate în instanța de apel.

În acest sens, Colegiul civil menționează că din argumentele apelantei nu se desprinde o încălcare esențială de către prima instanță a unor prevederi legale în raport cu drepturile sale legale, or, apelul declarat, nu conține probe sau argumente noi în urma cărora s-ar constata temeinicia cerințelor și ca consecință netemeinicia hotărârii primei instanțe în raport cu împrejurările cauzei, circumstanțele de fapt și normele de drept, fiind elucidate de prima instanță și le-a fost dată apreciere corectă.

De asemenea, în opinia Colegiului civil, prima instanță a examinat pricina, în coroborare cu prevederile legislației în vigoare, desfășurând examinarea litigiului pe principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale, organizând procesul astfel încât părțile au avut posibilitatea de a-și formula,

argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu pricina dată judecății și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței, respectiv acordând posibilitate participanților la proces de a-și expune poziția, totodată păstrându-și imparțialitatea și obiectivitatea, creând condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale pricinii.

Distinct de cele indicate, instanța de apel, prin prisma jurisprudenței CEDO și anume cauza Rebait și alții vs France nr. 26561/1995, unde Comisia a menționat că ”. . . art. 6 § 1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes. . . ”, consideră necesar de a respinge și alte argumente invocate în apel, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Respectiv, Colegiul civil consideră că apelul declarat de *****este neîntemeiat și urmează a fi respins, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu prevederile art. 385 lit. a), art. 390 CPC, Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău, -

d e c i d e :

Se respinge cererea de apel declarată de *****.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul centru) din 06.03.2023, emisă în cauza civilă în procedura cererilor cu valoare redusă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de *****către *****cu privire la încasarea penalității contractuale.

Decizie este irevocabilă și nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului,
judecătorul Anatol

Pahopol

Judecătorii: Ruxanda

Pulbere

Dorin

Dulghieru